

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БІОЛОГІЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Матеріали I кафедральної
науково-практичної інтернет-конференції
(27 травня 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра природничих дисциплін

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БІОЛОГІЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

**Матеріали I кафедральної
науково-практичної інтернет-конференції
(27 травня 2024 року)**

Харків
2024

УДК 378.016:573"20"]-043.86(043)

П 78

*Затверджено на засіданні кафедри природничих дисциплін
(протокол № 9 від 30 квітня 2024 р.)*

Редакційна колегія

Упатова І. П. – доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри природничих дисциплін;

Дехтярьова О. О. – кандидат біологічних наук, доцент; доцент кафедри природничих дисциплін

Філатова О. В. – кандидат біологічних наук, доцент; доцент кафедри природничих дисциплін

Каденко І. В. – кандидат педагогічних наук, доцент; доцент кафедри природничих дисциплін

Борзик О. Б. – доктор філософії; старший викладач кафедри природничих дисциплін

Москальов В. Б. – доктор філософії, викладач кафедри природничих дисциплін;

Чернікова Н. В. – викладач кафедри природничих дисциплін;

Купіна О. В. – викладач кафедри природничих дисциплін;

Сумцова А. А. – викладач кафедри природничих дисциплін.

П 78 Проблеми та перспективи розвитку сучасної біології та біологічної освіти: матеріали І кафедральної наук.-практ. інтернет-конф. (27 травня 2024 р., м. Харків) / за заг. ред. д.п.н., проф. Ірини Упатової. Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2024. – 60 с.

У збірці представлені матеріали науково-практичної конференції, що висвітлюють сучасний стан та перспективи розвитку біологічної науки та біологічної освіти, присвячені актуальним проблемам еколого-валеологічної культури особистості.

УДК 378.016:573"20"]-043.86(043)

© Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, 2024

ЗМІСТ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БІОЛОГІЇ	
Лобко Дар'я, Каденко Ірина	
СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	5
Чорній Катерина, Веклич Аміна, Дехтярьова Олена	
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ХАРЧУВАННЯ ТА ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЦЕВО- СУДИННОЇ СИСТЕМИ	12
Монастирська Юлія, Філатова Ольга	
ЦІЛЮЩА ФЛОРА ХАРКІВЩИНИ, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ ПРИ ЛІКУВАННІ ЦУКРОВОГО ДІАБЕТУ	16
Рудич Анастасія, Сумцова Анна	
СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ МІКОБІОТИ УКРАЇНИ	20
Грек Олександра, Філатова Ольга	
АНАЛІЗ ФЛОРИ ХАРКІВЩИНИ, ЩО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ У КОСМЕТОЛОГІЇ	29
Чернікова Наталя, Старокожева Катерина	
ДОСЛІДЖЕННЯ ЯВИЩА ЛЕЙКІЗМУ В ПОПУЛЯЦІЯХ ПТАХІВ РОДИНИ ВОРОНОВІ (CORVIDAE)	32
Альбоща Владислава, Упатова Ірина	
ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНИХ АНТРОПОГЕНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	36
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ	
Бритікова Сніжана, Упатова Ірина	
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В РЕАЛІЯХ МАСШТАБНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ	43

Купін Микола, Борзик Олена, Купіна Оксана

НАПРЯМИ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ БІОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ
ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ 47

Монастирська Юлія, Упатова Ірина

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ
У ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 51

Чорній Катерина, Купіна Оксана, Борзик Олена

РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ INQUIRY-BASED LEARNING (НАВЧАННЯ-
ДОСЛІДЖЕННЯ НА ОСНОВІ ЗАПИТІВ УЧНІВ) НА УРОКАХ
ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ПІЗНАЄМО ПРИРОДУ» 56

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В РЕАЛІЯХ МАСШТАБНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Сніжана БРИТІКОВА,

*здобувачка вищої освіти 211 бп групи,
психолого-педагогічного факультету*

*Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради*

Ірина УПАТОВА,

*доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри природничих дисциплін*

*Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна
академія» Харківської обласної ради*

У сучасному світі цифрові технології відіграють значну роль у різних сферах. У реаліях масштабної військової агресії вони можуть забезпечити доступ до індивідуальної освіти та сприяти реалізації освітнього процесу закладів.

Цифрові технології – це заснована на методах кодування і передачі інформації дискретна система, що дозволяє здійснювати безліч різнопланових завдань за найкоротші проміжки часу. Саме швидкодію й універсальність цієї схеми зробили ІТ-технології популярними [1].

Цифрові технології передбачають використання комп'ютерів, інтернету, програмного забезпечення, цифрових підручників, мультимедійних засобів тощо для полегшення доступу до знань, підвищення ефективності навчання,

стимулювання творчості та інновацій, а також підготовки учнів до цифрового суспільства.

Сучасний світ, заснований на технологіях і цифровізації радикально змінює освіту. Ці зміни призводять до того, що багато знань, які набувають учні в закладах загальної середньої освіти, застарівають ще до вступу в заклади вищої освіти. Одним із викликів для освіти XXI століття є навчити дітей та молодь адаптуватися до змін через розвиток softskills [5] – навички м'якого менеджменту, такі як комунікація, лідерство, креативність, адаптабельність, творчість, співпраця, толерантність та управління часом, які є важливими для успіху в будь-якій сфері, включаючи освіту в умовах військової агресії. Вони допомагають студентам адаптуватися до змін, ефективно спілкуватися, працювати в команді, розв'язувати проблеми та краще управляти своїм часом, що є важливими навичками у непередбачуваних умовах війни.

Якщо ж говорити простою мовою, то цифровізація сприяє спрощенню освітнього процесу, роблячи його більш гнучким, пристосованим до реалій сучасного дня, що своєю чергою забезпечує формування конкурентоспроможних фахівців [2, с. 188–197].

При застосуванні цифрових технологій в освітньому процесі з метою підвищення його якості необхідно враховувати: вмотивованість здобувачів щодо використання різноманітних дидактичних матеріалів; чітке визначення ролі, місця, призначення та часу використання цифрових освітніх ресурсів і цифрових засобів навчання; використання тільки таких компонентів, які гарантують якість навчання; відповідність методики навчання з використанням цифрових інструментів загальній стратегії проведення навчального заняття; забезпечення зворотного зв'язку в навчанні [4]. Упровадження дистанційного навчання і віртуальних платформ може стати важливим інструментом для забезпечення продовження навчання в умовах військової агресії. Попри переваги, варто також враховувати виклики,

пов'язані з доступністю до інтернету та технологій у деяких населених пунктах, а також необхідність забезпечення конфіденційності та захисту персональних даних учасників освітнього процесу. Також важливо надати належну підтримку педагогам і здобувачам щодо використання цифрових інструментів та освітніх платформ.

Важливим інструментом для впровадження цифрових технологій в освітній процес у воєнних умовах може бути STEM-навчання, яке допомагає учням розвивати навички та знання, необхідні для використання цифрових технологій у цільовий спосіб (навчання здобувачів технологічної грамотності, розвиток навичок розв'язання проблем, включаючи аналіз ситуацій та пошук технологічних рішень, а також розвиток цифрових навичок, колаборації та інновацій). Шляхом використання STEM-підходу у воєнних умовах можна підготувати здобувачів освіти до використання цифрових технологій у безпечний та продуктивний спосіб, що сприятиме забезпеченню безпеки та надійності навчального процесу.

Сучасні науковці вважають, що STEM-освіта сьогодні є важливим та перспективним напрямком інноваційної освіти у всьому світі. Українські вчені, такі як М. Головань, Ю. Горошко, Т. Журавель, О. Курносенко та ін., досліджують питання впровадження інноваційних технологій в сучасну освіту. Водночас зарубіжні дослідники, зокрема Хізер Гонсалес, Джеффри Куензі, Девід Ленгдон, Кейт Ніколс, приділяють увагу проблемам STEM-освіти [6].

О. Качмар, С. Барило, І. Зінькова наголошують, що в умовах війни цифрові технології можуть стати важливим інструментом для забезпечення безперервного та якісного навчання здобувачів як закладів загальної середньої освіти, так і вищої, однак їх ефективне використання вимагає розв'язання ряду проблем, зокрема відповідної технічної бази та доступу до цифрових ресурсів [3].

Таким чином, цифрові технології в освітньому процесі, у реаліях масштабної військової агресії, спроможні забезпечити підтримку гідного рівня освіти, проте, потребує відповідних заходів захисту даних та забезпечення доступу до технологій для всіх здобувачів.

Список використаних джерел

1. Цифрові технології – це майбутнє людства. [Електронний ресурс]. URL : <http://hinews.pp.ua/kompyuteri/5035-cifrov-tehnologi-це-maybutnye-lyudstva.html/> (дата звернення 03.04.2024).
2. Карплюк С.О. Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. *Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку*. Матеріали методологічного семінару НАПН України. 4 квітня 2019 р. / за ред. В. Г. Кременя, О. І. Ляшенка; укл. А. В. Яцишин, О. М. Соколюк. К, 2019. 361 с.
3. Качмар О. В., Барило С. Б., Зінькова І. І. Цифрові технології в освітньому процесі початкової школи в реаліях масштабної військової агресії. *Академічні візії*. 19. 2023. URL : <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/336> (дата звернення 04.04.2024).
4. Пупишева В. Використання цифрових технологій при викладанні дисциплін у вищій школі в умовах війни. *Здоров'я і суспільство в умовах війни*. 2022. 340 с.
5. Ліпич В. М., Кузьменко О. Ю., Беркешук, І. С. Філологічна наука й освіта України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: трансформація і сучасні вектори розвитку. *Академічні візії*. 2023. 16. URL : <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/152> (дата звернення 03.04.2024).
6. Галюка О. С., Антоняк С. Б. Впровадження STEM-освіти в освітній процес Нової української школи. *Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи* : матеріали XII

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 9–10 листопада, 2023 р.). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 209-211. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/31550> (дата звернення 02.04.2024).

**НАПРЯМИ ЕКОЛОГО-ПРИРОДНИЧОГО ВИХОВАННЯ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ БІОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ ПІД ЧАС
ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ З ВИХОВНОЇ РОБОТИ**

Микола КУПІН,

здобувач 211-би групи

Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Олена БОРЗИК,

доктор філософії, старший викладач кафедри природничих дисциплін Комунального закладу

«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

Оксана КУПІНА,

викладач кафедри природничих дисциплін

Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Актуальність проблеми. Концепція екологічної освіти в Україні зазначено, що ключовим напрямом розв'язання актуальних екологічних проблем є формування свідомих громадян з високим рівнем екологічної культури, що базується на основних принципах взаємодії людини з природою, зокрема, на створенні гармонійних відносин між людиною та природним середовищем. Шлях до високої екологічної культури лежить через ефективну екологічну освіту [1].